

# De implementatie van 'Leuk Zonder Peuk', een rookpreventieprogramma voor basisschoolleerlingen

Gepubliceerd: 10-05-2011 Laatste bijgewerkt: 27-04-2024

Het belangrijkste doel van deze studie is het beoordelen van de effectiviteit van een rookpreventieprogramma voor basisschoolleerlingen. Het preventieprogramma zal de jongeren de attitude (houding/mening), kennis en vaardigheden bijbrengen om...

|                             |                            |
|-----------------------------|----------------------------|
| <b>Ethische beoordeling</b> | Goedgekeurd WMO            |
| <b>Status</b>               | Werving gestopt            |
| <b>Type aandoening</b>      | Levensstijlaangelegenheden |
| <b>Onderzoekstype</b>       | Interventie onderzoek      |

## Samenvatting

### ID

NL-OMON36403

### Bron

ToetsingOnline

### Verkorte titel

rookpreventieprogramma (Leuk Zonder Peuk)

### Aandoening

- Levensstijlaangelegenheden

### Synoniemen aandoening

Gezondheidsbevordering, rookpreventie

### Betreft onderzoek met

Mensen

### Ondersteuning

**Primaire sponsor:** Universiteit Maastricht

**Overige ondersteuning:** ZonMw

## Onderzoeksproduct en/of interventie

**Trefwoord:** advies op maat, basisscholen, implementatie, rookpreventie

### Uitkomstmaten

#### Primaire uitkomstmaten

De primaire uitkomstmaten zullen zijn: de mate van gebruik van Leuk Zonder Peuk (website) en het rookgedrag (ooit gerookt)

#### Secundaire uitkomstmaten

Secundaire uitkomstmaten zijn de houding ten aanzien van roken (attitude), eigen effectiviteit, intentie om niet te gaan roken, maandelijks roken

## Toelichting onderzoek

### Achtergrond van het onderzoek

Het gebruik van tabak is een groot gezondheidsrisico en de oorzaak van vele (chronische) ziektes zoals hartziekten en verschillende types van kanker. Uit voorgaande studies is bekend dat hoe jonger mensen beginnen met roken hoe groter de kans is dat ze reguliere rokers worden.

Voor jongeren is voornamelijk de overstap van de basisschool naar de middelbare school een risicoperiode om te beginnen met roken. In deze periode ervaren zij gevoelens van druk en stress om bij een bepaalde groep te horen. Als er door iemand een sigaret wordt aangeboden hebben ze de vaardigheden nodig om deze sigaret te weigeren, zoals een positieve houding en een hoge eigen effectiviteit om niet te roken.

De populatie van deze studie zal bestaan uit jongeren van groep 7 van de basisschool, zij worden gevolgd tot de eerste klas van de middelbare school (brugklas). De leerlingen in de experimentele groep zullen adviesrapporten ontvangen (advies op maat) met informatie over hun houding/mening ten opzichte van roken, hun eigen effectiviteit en de sociale norm die ze ervaren. Het doel van deze adviezen is om de jongeren te helpen om niet te gaan (experimenteren met) roken. Deze adviesrapporten hebben hun effectiviteit bewezen in voorgaande programma's, ook op het gebied van rookpreventie.

Verder zullen we de effecten onderzoeken van het gebruik van stimulerende berichten (proactieve aanpak) om jongeren te motiveren deel te blijven nemen aan het onderzoek. Verschillende studies geven aan dat het gebruik van een

proactieve aanpak zal leiden tot een lagere uitval van de doelgroep.

## **Doel van het onderzoek**

Het belangrijkste doel van deze studie is het beoordelen van de effectiviteit van een rookpreventieprogramma voor basisschoolleerlingen. Het preventieprogramma zal de jongeren de attitude (houding/mening), kennis en vaardigheden bijbrengen om sigaretten te weigeren wanneer ze de overstap hebben gemaakt naar de middelbare school.

Verder is het doel van de interventie om de effecten van stimulerende berichten (prompts) te beoordelen op het gebruik van de Leuk Zonder Peuk website door de basisschoolleerlingen.

## **Onderzoeksopzet**

Het design van deze studie zal een Randomized Control Trial (RCT) zijn met drie gelijke groepen (twee experimentele groepen en één controle groep). De controlegroep is de groep die geen advies op maat ontvangt. Beide experimentele groepen worden met deze controlegroep en onderling vergeleken. Het verschil tussen de twee experimentele groepen is dat één groep proactief benaderd wordt om een website te bezoeken waarop zij hun eerdere adviezen kunnen herlezen en nieuwe adviezen kunnen krijgen, de andere groep zal niet gestimuleerd worden om de website extra te bezoeken.

Leerlingen in de proactieve groep ontvangen drie adviezen op maat gebaseerd op de antwoorden in de online vragenlijst. De leerlingen zullen via SMS en e-mail berichten gestimuleerd worden om de website van Leuk Zonder Peuk vaker te bezoeken.

De leerlingen in de reactieve groep ontvangen drie adviezen op maat, gelijk aan de leerlingen in de proactieve groep. De leerlingen in de reactieve groep kunnen ook de website bezoeken, maar worden daar niet in gestimuleerd.

De leerlingen in de controle groep vullen alleen de online vragenlijst in op de drie meetmomenten. Deze leerlingen ontvangen geen stimulerende berichten en geen advies op maat en zullen alleen tijdens deze meetmomenten toegang hebben tot de website.

## **Onderzoeksproduct en/of interventie**

Deze studie zal bestaan uit drie groepen: één controle groep en twee experimentele groepen. Alle leerlingen vullen op de basisschool een online vragenlijst in over hun attitude (houding/gevoelens), eigen effectiviteit en andere factoren die een rol spelen bij roken/rookgedrag. Na het invullen ontvangen de leerlingen in de experimentele groep een advies op maat gebaseerd op hun persoonlijke antwoorden in de vragenlijst, de controle groep ontvangt geen verdere informatie. Het verschil tussen de twee experimentele groepen

is dat één groep proactief wordt gestimuleerd (via sms en e-mail) om de website vaker te bezoeken (prompt groep). Op deze website staat informatie over (de gevolgen van) roken en leerlingen hebben de mogelijkheid de vragenlijst nogmaals in te vullen. De andere experimentele groep zal niet gestimuleerd worden (non-prompt groep).

### **Inschatting van belasting en risico**

Deelname aan dit onderzoek is vrijwillig en zonder enig risico. Als de adviezen op maat correct worden opgevolgd zullen deze leiden tot gezond gedrag van de leerlingen. Wij garanderen geheimhouding van de onderzoeksgegevens van de leerlingen, deze data zal alleen beschikbaar zijn voor de onderzoekers van Leuk Zonder Peuk.

## **Contactpersonen**

### **Publiek**

Universiteit Maastricht

Peter Debyeplein 1  
6229 HA Maastricht  
NL

### **Wetenschappelijk**

Universiteit Maastricht

Peter Debyeplein 1  
6229 HA Maastricht  
NL

## **Locaties**

### **Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd**

Netherlands

## **Deelname eisen**

### **Leeftijd**

Adolescenten (12-15 jaar)  
Adolescenten (16-17 jaar)  
Kinderen (2-11 jaar)

## **Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)**

Deelnemers dienen basisschoolleerlingen uit groep 7 te zijn, daarnaast dienen ze thuis toegang te hebben tot een computer en internet.

## **Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)**

- Ouders geven aan dat hun kind(eren) niet mee mag/mogen doen
- kinderen weigeren om mee te doen
- Geen basisschoolleerling van groep 7
- Scholen voor speciaal onderwijs
- Scholen welke het programma 'ik (r)ook niet' toepassen (Stivoro)

## **Onderzoeksopzet**

### **Opzet**

|                  |                       |
|------------------|-----------------------|
| Type:            | Interventie onderzoek |
| Onderzoeksmodel: | Parallel              |
| Toewijzing:      | Gerandomiseerd        |
| Blinding:        | Enkelblind            |

**Doel:** Preventie

### **Deelname**

|                         |                       |
|-------------------------|-----------------------|
| Nederland               |                       |
| Status:                 | Werving gestopt       |
| (Verwachte) startdatum: | 03-10-2011            |
| Aantal proefpersonen:   | 3600                  |
| Type:                   | Werkelijke startdatum |

## Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 10-05-2011

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC Z: Zuyderland-Zuyd (Heerlen)

## Registraties

### Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

### Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

### In overige registers

| Register | ID             |
|----------|----------------|
| CCMO     | NL32093.096.11 |